

Тож, треба відзначити, що обидва науковці визначають право як складне суспільне явище, що потребує розгляду внутрішньої і зовнішньої сторони права: як уявлення особистості (внутрішня складова) і як вимог, що виставляються до особистості з боку суспільства – обов'язкова поведінка. Це свідчить про їх тяжіння до положень соціологічного позитивізму. Щодо Ф. В. Тарановського, то його погляди еволюціонували від догматичного методу дослідження історико-правових явищ до плюралістичного підходу у вивченні права.

Література

1. Тарановский Ф.В. М.М. Ковалевский, как историк права // Вестник Гражданского Права. – 1916. – №13. – С. 5-17.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Том 1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники В.Д. Бабкін, І.Б. Усенко, Н.М. Пархоменко. – К.: Видавничий дім «Юридична книга», 2002. – 568 с.
3. Тарановский Ф.В. Учебник энциклопедии права / Ф. В. Тарановский. – Юрьев: Типография К. Маттисена, 1917. – 534 с.

УДК 340(043.2)

Матвійчук А. В., д.філос.н., доцент,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка С. Дем'янчука», м. Рівне, Україна

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОЇ РЕАЛЬНОСТІ ТА ПРАВА НА ПРИВАТНІСТЬ

Принцип недоторканності приватного життя, що знайшов своє юридичне вираження у праві на приватність, пов'язаний з питаннями гуманізму, цінності особистості, гідності людини. Повага до приватного простору є індикатором ступеня розвитку суспільства. В контексті філософсько-правового виміру права на приватність необхідно вказати на те, що воно містить екзистенціальний зміст, бо співвідноситься із самим фактом існування людини, стосується особистої і, подекуди, інтимної сторони її буття.

У філософсько-правовій літературі можна з'ясувати, що останнім часом відбувається осмислення як необхідності приватності, так і проблем, пов'язаних з порушенням особистих кордонів. Маємо відзначити, що аналіз спеціальної літератури вказує на доволі значний спектр визначення, що є право на приватність. На думку багатьох англосаксонських і французьких авторів право на приватність є правом жити за власним бажанням, правом бути захищеним від публічності. Втім право на недоторканність приватного життя цим не обмежується. Воно

охоплює також право встановлювати і розвивати відносини з іншими людьми, особливо в емоційній сфері для розвитку і становлення особистості. Так, практика американського судочинства показує, що саме приватність стає головною правовою підставою при розгляді різних правових спорів, що стосуються, наприклад, легалізації одностатевих шлюбів, законності евтаназії, права жінок на здійснення абортів, використання в якості доказової бази даних з соцмереж. Отож проблемне поле права на приватність більш ніж широке.

На наше переконання тема приватності корелюється з ідеями постмодернізму мають значний вплив на сучасні інтелектуальні процеси, методологію соціо-гуманітарних дисциплін. Далі ми пропонуємо наше бачення, в який спосіб ідеї постмодернізму корелюються з проблематикою забезпечення права на приватність, що покликане охороняти інтереси особистості в практично в усіх їх вимірах.

Отож, для сучасного філософського постмодерністського дискурсу характерна відмова від переваги теорії над практикою й усвідомлення їхньої взаємозумовленості. Своєю чергою, ми трактуємо цю позицію в тому сенсі, що лише констатація та декларація права на приватність є недостатньою. Повноцінними правами можуть побут лише ті права, які належним чином захищені діючим законодавством і мають можливість ефективно залучити їх порушників до відповідальності. З іншого боку, самі громадяни передусім мають виступати, так би мовити, активними суб'єктами захисту права на приватність або припинення правопорушень у цій сфері, адже ніхто інший не може краще ніж людина оцінити рівень забезпечення (або порушення) своїх прав.

Постмодерністська теза про можливість вирішення проблеми об'єктивної реальності крізь призму суб'єктивності індивіда також важлива в контексті забезпечення права на приватність, як гарантованої поваги приватного життя, захисту людської інтимності, індивідуальності та автономності. Фактично в межах постмодерністської філософії ми знаходимо ідеологічне обґрунтування людини як автономного суб'єкта соціальної дії. Між тим, у філософії права нині утвердилось положення, що саме суб'єктність та автономність (свобода) мислиться передумовою розбудови деонтологічного простору – простору належного. Обґрунтовано вважається, що без норм належного як основи комунікації неможливе досягнення ані консенсусу, ані стану полілогу між суб'єктами дії. Іншими словами, суспільство і держава стає набагато ближчою до забезпечення права на приватність заохочуючи суб'єктність кожного члена суспільства і, водночас, визнаючи його право на власний, приватний життєвий простір. Звісно за умови, що цей простір не стає перешкодою для здійснення права на приватність іншими членами суспільства.

Крім того, в межах постмодернізму визнано, що особистісне знання, досвід і цінності кардинально впливають на зміст уявлень людини про

світ і події, що відбуваються довкола. Предметне поле постмодерної науки на сьогодні окреслене фундаментальною антропологічною тріадою (тіло, душа, дух). Крім того, прикметною ознакою постмодерного мислення є установка, що нині саме практичні потреби визначають можливі стратегії розвитку цивілізації. З огляду на те, що фундаментальна потреба людини – це життя, стратегічною метою розвитку цивілізації є та залишатиметься забезпечення передумов життя. Зауважимо, що з точки зору сучасної філософії, сфера приватного життя людини охоплює приватність територіальну, комунікаційну, інформаційну та тілесну (фізичну). Отож, з викладеного випливає, що діяльність держави спрямована на забезпечення права на приватність є життєво необхідною та цілком обґрунтованою, зокрема з філософської точки зору.

Під час висвітлення вагомих ознак постмодерну вже було відзначено, що для сучасного суспільствознавства характерне усвідомлення кризи ідеї індивідуалізму. Відповідні міркування зумовили активне звернення до ідеї утвердження моральних цінностей спільноти, що відзначаються потенціалом щодо забезпечення балансу прав та обов'язків особистості для суспільства, яке прагне сталого (успішного) розвитку. Парадоксально, але спільнота можлива лише за умови поваги до індивідуальних інтересів особистості. Отож ідея права на приватність не втрачає своєї актуальності і в контексті сучасного завдання розбудови суспільства з потужним комунікативним потенціалом та на принципах солідарності й позитивної взаємодії.

Для належного забезпечення права на приватність і законодавцям, і іншим уповноваженим органам державної влади та посадовцям необхідно взяти до уваги, що сфера приватного життя людини охоплює приватність територіальну, комунікаційну, інформаційну та тілесну. Забезпечення права на приватність є одним з фундаментальних завдань правової, демократичної та соціальної держави і, водночас, реальним показником реалізації цих характеристик.

УДК 355(043.2)

Микулець В. Ю., к.ю.н., доцент,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка С. Дем'янчука», м. Рівне, Україна

РЕФОРМА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ ЯК ПРАКТИЧНИЙ НАСЛІДОК BREXIT

Європейський Союз від моменту свого заснування є складний, сповнений різного роду проблемних моментів та суперечностей феномен, головною колізією якого є необхідність відмови держав-членів від своїх